

ROZSUDOK
V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu JUDr. Martina Vladika a sudcov JUDr. Ivana Machyniaka a JUDr. Jozefa Kolcuna v právnej veci žalobcu **J. M.**, bývajúceho vo V., právne zastúpeného Mgr. D. Š., advokátom v Ž., proti žalovaným 1/ **J. M.**, bývajúcemu vo V., 2/ **E. K.**, bývajúcej v Ž., **o určenie vlastníckeho práva k nehnuteľnostiam**, vedenej na Okresnom súde Žilina pod sp. zn. 27 C 137/2002, o dovolaní žalobcu proti rozsudku Krajského súdu v Žiline z 11. júla 2006, sp. zn. 5 Co 303/2005, takto

r o z h o d o l :

Rozsudok Krajského súdu v Žiline z 11. júla 2006 sp. zn. 5 Co 303/2005 **z r u š u j e** a vec mu vracia na ďalšie konanie.

O d ô v o d n e n i e :

Okresný súd Žilina rozsudkom zo 6.4.2002 č.k. 27 C 137/2002-105 určil, že žalobca je spoluvlastníkom parcely č. X. orná pôda o výmere X. m² zapísanej na LV č. X., kat. úz. V. v podiele 2/8 a žalobu o určenie, že je výlučným vlastníkom parcely č. X. orná pôda o výmere X. m², parc. č. X. orná pôda o výmere X. m² a parc. č. X. trvalé porasty o výmere X. m² zapísané na LV č. X., kat. úz. V., zamietol. V odôvodnení rozhodnutia uviedol, že žalobca preukázal svoje vlastnícke (spoluvlastnícke) právo len k parcele č. X.. K ostatným nehnuteľnostiam žalobca nadobudol síce vlastnícke právo na základe darovacej zmluvy z 8.12.1954 od svojej starej matky P. S., ale len v podiele 6/8 (nie v celosti). Tomu zodpovedá aj zápis v katastri nehnuteľností. Žalobu o určenie, že je výlučným vlastníkom uvedených

nehnutelností, považoval preto za nedôvodnú. Navyše uviedol, že vyhoveniu žalobe bráni skutočnosť, že účastníkmi konania neboli všetci spoluvlastníci dotknutých nehnuteľností a že žalobca nemá na určení podielu 6/8 naliehavý právny záujem.

Krajský súd v Žiline rozsudkom z 11. júla 2006 sp. zn. 5 Co 303/2005 rozsudok súdu prvého stupňa (v spojení s opravným uznesením) potvrdil a žalovaným náhradu trov odvolacieho konania nepriznal. Skutkové a na ne nadväzujúce právne závery okresného súdu považoval za zodpovedajúce obsahu spisu a zákona, z ktorého dôvodu odvolanie žalobcu považoval za nedôvodne podané. V odôvodnení rozhodnutia okrem iného konštatoval, že žalobcovi a žalovanému 1/ bolo predvolanie na pojednávanie riadne doručené, no žalobca sa na pojednávanie neustanovil a svoju neúčast' žiadnym spôsobom neospravedlnil. Žalovaný 1/ ospravedlnil síce svoju neúčast' na pojednávaní zo zdravotných dôvodov, avšak súhlasil s tým, aby súd pojednával v jeho neprítomnosti. Vec preto prejednal v súlade s ustanovením § 101 ods. 2 O.s.p. v neprítomnosti žalobcu a žalovaného 1/.

Proti tomuto rozsudku krajského súdu podal včas dovolanie žalobca. Navrhol rozsudok odvolacieho súdu zrušiť a vec mu vrátiť na ďalšie konanie. Uviedol, že písomným podaním, doručeným do podateľne krajského súdu 31.5.2006 oznámil, že odvolal plnomocenstvo svojmu dovtedajšiemu zástupcovi JUDr. K. G. a súčasne dal krajskému súdu na vedomie, že ho v konaní bude ďalej zastupovať jeho dcéra A. K.. Krajský súd napriek tomu, úpravou vykonanou v spise 22.6.2006, predvolal na pojednávanie stanovené na deň 11.7.2006, iba jeho bývalého splnomocneného zástupcu JUDr. G.. Jeho ako účastníka konania a ani jeho dcéru, ako jeho zástupkyňu, na pojednávanie vôbec nepredvolal. Keďže odvolací súd na tomto pojednávaní vec prejednal a vo veci aj rozhodol v jeho neprítomnosti, hoci k tomu nemal splnené zákonné podmienky uvedené v § 101 ods. 2 O.s.p., odňal mu možnosť konať pred súdom v zmysle § 237 písm. f/ O.s.p. Jeho dovolanie je preto prípustné a tiež aj opodstatnene podané.

Žalovaní sa k dovolaniu žalobcu písomne nevyjadrili.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd dovolací (§ 10a ods. 1 O.s.p.), po zistení, že dovolanie podal účastník konania v lehote stanovenej v § 240 ods. 1 O.s.p. a že tento opravný prostriedok má náležitosti požadované ustanoveniami § 241 ods. 1 a 2 O.s.p., skúmal ďalej, či je dovolanie proti napadnutému rozsudku prípustné. Dospel pritom k záveru, že dovolanie je v danej veci prípustné pre vadu uvedenú v § 237 písm. f/ O.s.p.

Podľa § 237 písm. f/ O.s.p. dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu, ak účastníkovi konania sa postupom súdu odňala možnosť konať pred súdom.

V zmysle vyššie citovaného zákonného ustanovenia je dovolanie prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu bez ohľadu na jeho procesnú formu, na to, ako odvolací súd rozhodol a tiež bez ohľadu na to, aký bol predmet konania. Túto vadu konania je dovolací súd povinný skúmať z úradnej moci, pričom predpokladom prípustnosti dovolania je v takomto prípade zistenie, že postupom súdu sa účastníkovi odňala možnosť konať pred súdom.

Vo všeobecnosti pod odňatím možnosti konať pred súdom treba rozumieť taký postup súdu, ktorým znemožní realizáciu tých procesných práv, ktoré účastníkom občianskeho súdneho konania procesné predpisy priznávajú za účelom zabezpečenia spravodlivej ochrany ich práv a právom chránených záujmov. O naplnenie tohto dovolacieho dôvodu pôjde vždy aj vtedy, ak hrubé vady v postupe odvolacieho súdu vyústili do rozhodnutia, ktoré ho robia zmätočným, v dôsledku čoho bola účastníkovi konania odňatá reálna a efektívna možnosť konať pred súdom.

Práve v posudzovanej veci o takýto prípad ide.

Podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky každý má právo, aby sa jeho vec verejne prerokovala bez zbytočných prietahov a v jeho prítomnosti a aby sa mohol vyjadriť ku všetkým vykonávaným dôkazom. Občiansky súdny poriadok ústavou zaručené právo osobnej prítomnosti na súdnom konaní zabezpečuje tak, že ukladá súdu, ak zákon neustanovuje inak, nariadiť na prejednanie veci samej pojednávanie a predvolať naň

účastníkov konania (§ 115 ods. 1 O.s.p.), a to tak, aby mali dostatok času na prípravu, spravidla najmenej päť dní pred dňom, keď sa má pojednávanie konať (§ 115 ods. 2 O.s.p.). Ak súd nariadi pojednávanie, môže vec prejednať a o veci rozhodnúť v neprítomnosti účastníka len vtedy, ak ho na pojednávanie riadne predvolal. Nakoľko účastník môže v konaní vystupovať aj prostredníctvom zástupcu (zákonného zástupcu, opatrovníka, zástupcu na základe plnomocenstva - § 22 a nasl. O.s.p.), má aj tento zástupca právo osobne sa zúčastniť občianskeho súdneho konania. O možnosti prejednať vec na pojednávaní v jeho neprítomnosti platí to isté, čo platí ohľadne samotného účastníka konania. Ak súd prejedná vec a vo veci rozhodne v neprítomnosti účastníka konania (jeho zástupcu), hoci účastník (jeho zástupca) na pojednávanie nebol riadne predvolaný (napr. súd opomenul účastníka predvolať, predvolanie bolo doručené zástupcovi, hoci už účastníka nezastupoval), súd účastníkovi odníme reálnu a efektívnu možnosť konať pred súdom (§ 237 písm. f/ O.s.p.).

V posudzovanej veci z obsahu spisu nepochybne vyplýva, že odvolací súd žalobcu na pojednávanie, ktoré nariadil na prejednanie veci samej na deň 11.7.2006, vôbec nepredvolal. Žalobca sa o tomto termíne pojednávania nedozvedel, z ktorého dôvodu sa na pojednávanie nedostavil.

Pokiaľ odvolací súd na uvedené pojednávanie predvolal JUDr. K. G., treba prisvedčiť žalobcovi v tom, že v čase, kedy krajský súd pojednávanie nariadil (22.6.2006), JUDr. G. už žalobcu nezastupoval. Žalobca totiž podaním z 25.5.2006 oznámil krajskému súdu, že plnomocenstvo udelené JUDr. G. odvolal. Toto podanie došlo do podateľne krajského súdu 31.5.2006. Týmto okamžikom sa stalo odvolanie plnomocenstva voči súdu účinné (§ 28 ods. 3 O.s.p.) a po tomto dni nebolo možné s JUDr. G. ako zástupcom žalobcu konať. Ak odvolací súd napriek tejto skutočnosti predvolal na pojednávanie stanovené na deň 11.7.2006 dovtedajšieho zástupcu žalobcu JUDr. G., nedošlo k naplneniu ustanovenia § 115 ods. 1 O.s.p. v spojení s § 49 ods. 1 O.s.p. Nebola preto splnená základná zákonná podmienka uvedená v ustanovení § 101 ods. 2 O.s.p. (účastník ani jeho zástupca nebol na pojednávanie riadne predvolaný) vec prejednať a o veci rozhodnúť v neprítomnosti účastníka, resp. jeho zástupcu.

Za daných okolností prejednaním veci v neprítomnosti žalobcu (jeho zástupcu), odvolací súd odňal žalobcovi možnosť pred súdom konať a zároveň porušil i právo žalobcu na spravodlivý proces v zmysle Čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky. Konanie tak

zaťažil vadou, ktorá zakladá jednak prípustnosť dovolania a je tiež dôvodom, pre ktorý dovolací súd musí napadnuté rozhodnutie odvolacieho súdu zrušiť, pretože rozhodnutie vydané v konaní postihnutom tak závažnou procesnou vadou, nemôže byť vecne správne. Najvyšší súd Slovenskej republiky preto rozsudok Krajského súdu v Žiline podľa § 243b ods. 1, 2 O.s.p. zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie.

V novom rozhodnutí rozhodne súd znova o trovách pôvodného konania a tiež dovolacieho konania (§ 243d ods. 1 veta tretia O.s.p.).

P o u č e n i e : Proti tomuto rozsudku nie je prípustný opravný prostriedok.

V Bratislave 29. januára 2008

JUDr. Martin V l a d i k, v.r.

predseda senátu

Za správnosť vyhotovenia: